

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושי' ע.

עין משפט נר מצוה

ח א מיי פטיו מהל
 אסורי ביאה הלי'ו
 טושי'ע אהי'ע ס' ד וסני'
 ה וסני' טו:
 ב ב טושי'ע אהי'ע ס' ד
 ספרי א אהי'ע ס' ד ספני'
 י ג ד מיי פטי'ע מהל'
 אסורי ביאה הלי'ו
 טושי'ע אהי'ע ס' ד ספני'
 ב:
 יא ה טושי'ע חו'מ ס' י
 ספרי ו וסי' קנל:
 יב ו מיי פטי'ע מהל'
 הנבדל ספני' ס' ד ספני'
 לאחין רח טושי'ע חו'מ ס' י
 ח ספני' ד:
 יג ו מיי פטי'ע מהל'
 אסורי ביאה הלי'ע
 ספני' לאחין קבו טושי'ע
 אהי'ע ס' ד ספני' ה:
 יד ח מיי פטי'ע ס' ה
 טושי'ע חו'מ ס' י
 ספני' ג:

ע.

לא תאכל: גירי וחרורי: מנלן אמר רב חסדא דאמר קרא וכול הנבדל מטומאת גויי הארץ אליהם: ממוזי: מנלן דכתיב וישמע סנבלט החרוני וטוביה העבד העמומי וכתב כי רבים ביהודה בעלי שבועה לו כי חתן הוא לשכניה בן ארח ויהוהגן בנו לקח את בת משלם בן ברכיה ^א קסבר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממוזר הניחא למ"ד הולד ממוזר אלא למאן דאמר "הולד כשר מאי איכא למימר ותו ממאי דהוה ליה בני דילמא לא הוה ליה בני ותו ממאי דהכא הוה ליה וסליקו דילמא התם הוה אלא מהכא ואלה העולים מתל מלח תל חרשא כרוב אדון ואמר ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם תל מלח אלו בני אדם שדומים מעשיהם למעשה סדום שנהפכה לתל מלח תל חרשא זה שקורא אבא ואמו משתקתו ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם זה הוא אסופי שנאסף מן השוק כרוב אדון ואמר רבי אבהו אמר אדון אני אמרתי יהיו ישראל לפני חשובים ככרוב והם שמו עצמם כנמר איכא דאמרי אמר רבי אבהו אמר אדון אע"פ ששמו עצמם כנמר הן חשובים לפני ככרוב אמר רבה בר רב ^ב חנה כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו מעלה עליו הכתוב כאילו חרשו לכל העולם כולו וזרעו מלח שנאמר ואלה העולים מתל מלח תל חרשא אמר רבה בר רב אדא אמר רב ^ג כל הנושא אשה לשום ממון היוין לו בנים שאינן מהוגנים שנאמר ^ד בה' בגדו כי בנים זרים ילדו ושמה תאמר ממון פלט תלמוד לומר עתה יאכלם חדש את חלקיהם ושמה תאמר חלקו ולא חלקה תלמוד לומר חלקיהם ושמה תאמר לזמן מרובה ת"ל חדש מאי משמע אמר רב נחמן בר יצחק חדש נכנס וחדש יצא וממונם אבד ואמר רבה בר רב אדא אמרי לה אמר רבי סלא אמר רב המנונא ^ה כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקב"ה רוצעו ^ו ותנא על כולם אליהו כותב והקב"ה חותם אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו ולנושא אשה שאינה הוגנת לו ^ז ואליהו כופתו והקב"ה רוצעו וכול הפוסל פסול ואינו מדבר ^ח בשבחה לעולם ואמר שמואל ^ט בכמומו פוסל ההוא גברא דמנהרדעא דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא אמר להו הבו לי בישרא אמרו ליה נטר עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל וניתב לך אמר מאן יהודה בר שויסקאל דקדיס לי דשקל מן קמאי אולו אמרו ליה לרב יהודה שמתיה אמרו הגיל דקרי אינשי עבדי עליה דעבדא הוא ^י אזל ההוא אומניה לדינא לקמיה דרב נחמן פיתקא דהומנא אזל רב יהודה לקמיה דרב הונא אמר ליה איזיל או לא איזיל אמר ליה המיזיל ^{יא} לא מיבעי לך למיזיל משום דגברא רבה את אלא משום יקרא דבי נשיאה קום זיל אתא אשכחיה דקעבדי מעקה אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל יכיון שנחמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה א"ל פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא א"ל מי סניא מעקה דכתיב באורייתא או מחיצה דאמור רבנן א"ל יתיב מר אקרפטיא א"ל ומי סני ^{יב} ספסל דאמור רבנן או איצטבא דאמרי אינשי א"ל ליכול מר אתרונגא אמר ליה הכי אמר שמואל כל האומר אתרונגא תילתא ברמות רוחא או אתרוג כדקריוה רבנן או אתרוגא דאמרי אינשי אמר ליה לישתי מר אנבגא אמר ליה מי סני איספרגום דקריוה רבנן או אנפק דאמרי אינשי אמר ליה תיתי ^{יג} דונג תשקינא אמר ליה הכי אמר שמואל ^{יד} אין משתמשים באשה קטנה היא בפירוש אמר שמואל אין משתמשים באשה כלל בין גדולה בין קטנה נשרר ליה מר שלמא לילתא א"ל הכי ^{טו} אמר שמואל יקול באשה ערוה אפשר ע"י שלוח א"ל הכי אמר שמואל

לא תאכל: ואפילו זרע אין לה וזכה אל בית אביה ^א חוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחמה ושוק ^ב: לשכניה בן ארח. ישראל היה: וטו ממאי דהוה ליה זני. לטוביה ולזנו מנשים הללו מצת שכניה ומצת משלם: וטו. אפי' היו להם ממאי דמנבל עלו אותם נשים וזניהם דילמא בלחך ישראל נותרו צימני גדליה אותם שכניה ומשלם ושם נשאו טוביה וזנו את צנוניהם ^ג ונולד יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל הם היינו שתוקי ואסופי: למעשה סדום. שהיו מגלי עריות דכתיב ^ד (בראשית יג) רעים וחטאים רעים גופם וחטאים בממונם ואמרין בחלק ^ה (סנהדרין דף קט): דמחי לאתתא לחצריה ומפילה א"ל תהו גבך עד דמעברא ^ו הרי ממוזים לגבי ישראל: חרשא. לשון ממרשה ^ז: ציה אנוס. אביו: וזרע. אמו: זה אסופי. דאילו שתוקי מכיר להודיע אמו שהיא מישראל והכא לא ידעו אם מישראל ^ח: אמר אדון. מסרס המקרא ודריש אדון כמו אדון אימר כמו אמר: אדון. הקדש ^ט: ככרוב. קדושים ככרובי הקדש כחיות הקדש דכתיב ציה ^י (ויחזקאל י) פני הכרוב: כמיה זו שאינה מקפדת בזוג חצירתה: פאילו חרשו נו'. משום דלא יכלו להגיד יחוסם קרי להו תל מלת. חרשא לשון חורש: צינס זריס. מאשה פסולה לו ולשם ממון נסבה דממסיס קרא יאכלם חדש את חלקיהם ממון שנשאה לשמו יאכלם בחדש אחד: ושמה תאמר חלקו. כגון נכסי לאן ברוז: ולא חלקה. כגון נכסי מלוג דהיא לאו איסורא עבדא שמורה לינשא למיחוס: שאינה הוגנת. פסולה לו: כופסו. הלוקה צמ"ד כופתין שתי ידיו על העמוד במסכת נכות ^א (דף קכ). כופתו קושרו: וואענו. מלקיחו בלרועה: ועל כלם כהנים לויים וישראלים: אליהו כווא. מאי דקאמר ואילו אי לו לפוסל זרעו ולפוגם את משפחתו כגון שנשא אשה שאינה הוגנת לו. ^ב (האי אליהו לאו אליהו דכתיב במקרא הוא דא"כ מקמי דהוה אחי מאן כפתיא אלף שם מלאך הוא שהוא סופר למעלה): על הפוסל. מנדף ממד את המשפחות הוא עולמו פסול. ואינו מדבר בשבחה ^ג לעולם אין דרכו של פסול לדבר בשבחה הצריות לעולם: נטר עד דשקיל שמעיה דרב יהודה. המתן עד שיטול שלוחו של רב יהודה שעומד כאן ליטול: צר שויסקל. לשון גנאי גרגרן אכול שויסקי עלי דכאמר בפסקים ^ד (דף טז). בלאימורי פסח מנרים מאן לימא לן דלא שויסקי עזדיניהו צסם רצינו הלוי: שמטיה. דלאשכתן דמנדים לכבוד הרב צמועד קטן ^ה (דף טז): אמרו ליה. לרב יהודה רגיל ההוא גברא דקרי לאינשי עבדי: לקמיה דרב הונא. לימלך צו אס יך לו ליך לפני רב נחמן: לא מיבעי לך למיזיל. לפני רב נחמן שאתה גדול ממנו ואתה ראש צפומבדיתא. ורב נחמן ראש צנהרדעא ודיין לראש

תורה אור השלם
 1. ויאכלו בני ישראל הישבים מהזבלה וכל הנבדל משממאת גויי הארץ אלהם לדרש לך אלהי ישראל.
 עורא ו כ א
 2. וישמע סנבלט החרני וטוביה העבד העממי וזרע לקחם רעה גדלה אשר בא אדם לבקש טובה לבני ישראל.
 נחמיה ב י
 3. כי רבים ביהודה בעלי שבועה לו כי חתן הוא לשכניה בן ארח ויהוהגן בנו לקח את בת משלם בן ברכיה.
 נחמיה ו יח
 4. ואלה העולים מתל מלח תל חרשא כרוב אדון ואמר ולא יכלו להגיד בית אבותם וזרעם אם מישראל ויהוהגן בנו לקח את בת משלם בן ברכיה.
 נחמיה ז טא
 5. בני בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם ושמה תאמר חלקו ולא חלקה תלמוד לומר חלקיהם ושמה תאמר לזמן מרובה ת"ל חדש מאי משמע אמר רב נחמן בר יצחק חדש נכנס וחדש יצא וממונם אבד ואמר רבה בר רב אדא אמרי לה אמר רבי סלא אמר רב המנונא ^ה כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו אליהו כופתו והקב"ה רוצעו ^ו ותנא על כולם אליהו כותב והקב"ה חותם אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו ולנושא אשה שאינה הוגנת לו ^ז ואליהו כופתו והקב"ה רוצעו וכול הפוסל פסול ואינו מדבר ^ח בשבחה לעולם ואמר שמואל ^ט בכמומו פוסל ההוא גברא דמנהרדעא דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא אמר להו הבו לי בישרא אמרו ליה נטר עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל וניתב לך אמר מאן יהודה בר שויסקאל דקדיס לי דשקל מן קמאי אולו אמרו ליה לרב יהודה שמתיה אמרו הגיל דקרי אינשי עבדי עליה דעבדא הוא ^י אזל ההוא אומניה לדינא לקמיה דרב נחמן פיתקא דהומנא אזל רב יהודה לקמיה דרב הונא אמר ליה איזיל או לא איזיל אמר ליה המיזיל ^{יא} לא מיבעי לך למיזיל משום דגברא רבה את אלא משום יקרא דבי נשיאה קום זיל אתא אשכחיה דקעבדי מעקה אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל יכיון שנחמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה א"ל פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא א"ל מי סניא מעקה דכתיב באורייתא או מחיצה דאמור רבנן א"ל יתיב מר אקרפטיא א"ל ומי סני ^{יב} ספסל דאמור רבנן או איצטבא דאמרי אינשי א"ל ליכול מר אתרונגא אמר ליה הכי אמר שמואל כל האומר אתרונגא תילתא ברמות רוחא או אתרוג כדקריוה רבנן או אתרוגא דאמרי אינשי אמר ליה לישתי מר אנבגא אמר ליה מי סני איספרגום דקריוה רבנן או אנפק דאמרי אינשי אמר ליה תיתי ^{יג} דונג תשקינא אמר ליה הכי אמר שמואל ^{יד} אין משתמשים באשה קטנה היא בפירוש אמר שמואל אין משתמשים באשה כלל בין גדולה בין קטנה נשרר ליה מר שלמא לילתא א"ל הכי ^{טו} אמר שמואל יקול באשה ערוה אפשר ע"י שלוח א"ל הכי אמר שמואל

הנהגות הגר"א

[א] גמ' ולנשיא אשה שאינה הוגנת לו (אליהו כופתו והקב"ה רוצעו) של עולם, ^א (ב) נכסי לאן ברוז: ולא חלקה. כגון נכסי מלוג דהיא לאו איסורא עבדא שמורה לינשא למיחוס: שאינה הוגנת. פסולה לו: כופסו. הלוקה צמ"ד כופתין שתי ידיו על העמוד במסכת נכות ^א (דף קכ). כופתו קושרו: וואענו. מלקיחו בלרועה: ועל כלם כהנים לויים וישראלים: אליהו כווא. מאי דקאמר ואילו אי לו לפוסל זרעו ולפוגם את משפחתו כגון שנשא אשה שאינה הוגנת לו. ^ב (האי אליהו לאו אליהו דכתיב במקרא הוא דא"כ מקמי דהוה אחי מאן כפתיא אלף שם מלאך הוא שהוא סופר למעלה): על הפוסל. מנדף ממד את המשפחות הוא עולמו פסול. ואינו מדבר בשבחה ^ג לעולם אין דרכו של פסול לדבר בשבחה הצריות לעולם: נטר עד דשקיל שמעיה דרב יהודה. המתן עד שיטול שלוחו של רב יהודה שעומד כאן ליטול: צר שויסקל. לשון גנאי גרגרן אכול שויסקי עלי דכאמר בפסקים ^ד (דף טז). בלאימורי פסח מנרים מאן לימא לן דלא שויסקי עזדיניהו צסם רצינו הלוי: שמטיה. דלאשכתן דמנדים לכבוד הרב צמועד קטן ^ה (דף טז): אמרו ליה. לרב יהודה רגיל ההוא גברא דקרי לאינשי עבדי: לקמיה דרב הונא. לימלך צו אס יך לו ליך לפני רב נחמן: לא מיבעי לך למיזיל. לפני רב נחמן שאתה גדול ממנו ואתה ראש צפומבדיתא. ורב נחמן ראש צנהרדעא ודיין לראש

תוס' ר"י הזקן

רב יהודה היה ראש בפומבדיתא. נטר המתין עד שיטול שלוחו של רב יהודה. בר שויסקל. דרך גנאי אמר. וריש פירש גרגרן אכול צלי ואשכחן בפסחים [א], אן ודילמא שריסקל עברו, כלומר צלי.
 גלותא וחתניה דבי נשיאה כלאמרין צהעור והרועצ ^א (חולין דף קכד). משום דרב נחמן חתני' דבי נשיאה הוא מולול צשמעמיה דר' יוחנן: יקרא דבי נשיאה. שהוא חתן הנשיא: אסור לעשות מלאכה בפני שלשה. שגנאי הוא וספלות לדור שספופים לה שאין לו מי שיעשה מלאכתו: דגונדריתא. היינו מעקה בחדש הלשונות: מי סני. כלומר מכוער ושנוי לשון תורה ולשון שאר בני אדם שאתה מדבר בעמקי שפה. ומתכוין היה רב יהודה לתופסו צדצריו ^ב לקנטרו להודיעו שלא היה לו להנשא עליו להזמינו לפניו: אקרפטיא. ספסל: פילתא צרמוס רוחא. מתוך ששליש רוחו גסה הוא משנה צדיצורו: אינבגא. כוס שהוא רביעית והיו רגילין לשתות כוס אחד משמקה העשוי לשתות שמרית וקוריהו אספרגום צמסכת צרכות ^ג (דף טז): אפיק. כוס של רביעית וישן אפיק היה שגור צפיהם: פטיי דונג. מצא צמי שכן שמה: אין משתמשינ צאשה. שלא ילמדנה להיות רגילה בין האנשים: קטנא היא. רב נחמן קאמר לה: לינשא. שם אשמו: קול צאשה ערוה. שנאמר ^ד השמיעני את קולך ואם אשאל בשלומה תשיבני: אמר ליה רב נחמן אפשר. לשלוח לה שאילת שלום ע"י שליח: ורב נחמן ראש צנהרדעא ודיין לראש